

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä joulukuuta 1995 *

Asiassa T-285/94,

Fred Pfloeschner, Euroopan yhteisöjen komission entinen virkamies, kotipaikka Geneve (Sveitsi), edustajanaan asianajaja Georges Vandersanden, Bryssel, prosessi-osoite Luxemburgissa Fiduciaire Myson SARL, 1 rue Glesener,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Joseph Griesmar ja suullisessa käsittelyssä oikeudellisen yksikön virkamies Ana Maria Alves Vieira, molempien avustajana asianajaja Denis Waelbrock, Bryssel, prosessi-osoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jota tukee

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Yves Crétien ja oikeudellisen yksikön virkamies Diego Canga Fano, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiain osaston ylijohdaja Bruno Eynard, 100 boulevard Adenauer,

väliintulijana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan hänen joulukuun 1993 vanhuuseläkelaskelmansa muodossa tehdyn komission päätöksen siltä osin, kuin siinä on sovellettu korjauskerrointa 100, sekä velvoittamaan komissio tekemään kumoamistuomiosta kaikki vanhuuseläkettä ja perhe-eläkettä koskevat oikeudelliset päätelmät,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIO-ISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja B. Vesterdorf sekä tuomarit D. P. M. Barrington ja A. Saggio,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.9.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiasiat ja asian käsittelyn vaiheet

- 1 Pfloeschner, joka on Sveitsin kansalainen, on komission entinen virkamies. Hänet palkattiin tulkiksi 16.1.1958 ja hän jäi sääntöjen mukaisesti eläkkeelle 31.7.1993.
- 2 Hän on saanut vanhuuseläkettä elokuusta 1993. Tuolloin hän sai jo perhe-eläkettä, koska hänen vaimonsa, joka oli neuvoston virkamies, oli kuollut vuonna 1968.
- 3 Ennen vanhuuseläkkeensä laskemista kantaja oli 24.6.1993 tehnyt ilmoituksen, jossa hän ilmoitti asuvansa Brysselissä Belgiassa ja että hän aikoi muuttaa asumaan Sveitsiin (ilmoituksen a kohta).
- 4 Komissio on 2.8.1993 antamassaan, oikeutta vanhuuseläkkeeseen koskevassa ilmoituksessaan päättänyt, että Pfloeschnerille kuuluva eläke maksetaan Brysselissä ja että siihen sovelletaan Belgiaa varten vahvistettua korjauskerrointa (luvun C: ”Korotukset ja vähennykset” 7 kohta).

- 5 Komission henkilöstöstä ja hallinnosta vastaavalle pääjohtajalle lähettämällään kirjeellä kantaja on 26.10.1993 ilmoittanut uuden osoitteensa Sveitsissä ja pyytänyt komissiota muuttamaan edellä mainittua 2.8.1993 antamaansa ilmoitusta sekä hänelle maksettavien eläkkeiden maksupaikan että niihin sovellettavan korjauskerroimen osalta.
- 6 Neuvoston pääsihteeristön henkilöstö- ja hallinto-osasto on 10.11.1993 tekemälään päätöksellä muuttanut tiettyjä tietoja, muun muassa Pfloeschnerin osoitteen ja pankkitilin sekä valuutan, jona perhe-eläke hänelle maksetaan. Nimenomaan päätettiin, että koska ”eläkkeensaaja on ilmoittanut muuttaneensa pysyvästi kolmanteen maahan (Sveitsiin), — — sovellettava korjauskerroin (on) 100”. Tämä päätös on lähetetty komissioon entisten virkamiesten eläkkeitä ja muita asioita hoitavaan yksikköön, ja kopio siitä on lähetetty myös kantajalle.
- 7 Komissio on ilmoittanut kantajalle 1.12.1993 antamallaan ”oikeudesta vanhuuseläkkeeseen 2.8.1993 tehtyä ilmoitusta muuttavalla ilmoituksella nro 1” ne muutokset, jotka on tehty hänen oikeuksiinsa, ja korostanut, että tämä ilmoitus kävi päätöksestä.
- 8 Kantaja sai 3.1.1994 vanhuus- ja perhe-eläkettään koskevat laskelmat joulukuulta 1993. Näistä laskelmista ilmenee, että eläkkeiden laskennassa on käytetty korjauskerrointa 100.
- 9 Kantaja teki 2.2.1994 Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 90 artiklan 2 kohdan mukaisen valituksen. Komissio hylkäsi tämän valituksen päätöksellään 20.6.1994.

- 10 Näiden tapahtumien jälkeen kantaja nosti tämän kanteen 14.9.1994 jättämällä kannekirjelmällä.
- 11 Neuvosto on jättänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 16.1.1995 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen vastaajan vaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtaja on 22.2.1995 antamallaan määräyksellä hyväksynyt väliintulon.
- 12 Esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päättänyt aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Suullinen käsittely on pidetty 15.9.1995.

Asianosaisten vaatimukset

- 13 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ottaa kanteen tutkittavaksi ja toteaa sen perustelluksi,

— kumoo sen vuoksi kantajan vanhuuseläkkeen laskelman joulukuulta 1993 siltä osin, kuin siinä on sovellettu Sveitsiä varten korjauskerrointa 100, vaikka kansalaisuudeltaan sveitsiläinen kantaja on palannut kotimaahansa eläkepäiviä viettämään,

— velvoittaa komission tekemään tästä kaikki sekä vanhuuseläkkeen että perhe-eläkkeen maksamista koskevat oikeudelliset päätelmät,

— vahvistaa maksamatta oleville, erääntyneille summille viivästyskoroksi 8 prosenttia ja

— velvoittaa vastaajan korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

14 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim

— toteaa, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi toisen vaatimuksen osalta, ja toteaa sen muilta osin perusteettomaksi sekä

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

15 Väliintulija vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim

— toteaa, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi toisen vaatimuksen osalta, ja toteaa sen muilta osin perusteettomaksi sekä

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

16 Komissio ja väliintulija esittävät, että kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin, kuin siinä on vaadittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta velvoittamaan komissio ”tekemään (kanteen kohteena olevan päätöksen kumoamisesta) kaikki vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen maksamista koskevat oikeudelliset päätelmät”.

Asianosaisten väitteet

- 17 Komissio on todennut, ettei kantajan vaatimusta voida tutkia siltä osin, kuin siinä on vaadittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta velvoittamaan komissio ”tekemään (kanteen kohteena olevan päätöksen kumoamisesta) kaikki vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen maksamista koskevat oikeudelliset päätelmät”. Väitteensä tueksi komissio vetoaa yhteen ainoaan perusteeseen, joka on tuomioistuimen puuttuva toimivalta.
- 18 Vastaja korostaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimet eivät voi antaa määräyksiä yhteisön toimielimelle tai muuten ne puuttuisivat hallinnollisten viranomaisten toimivaltaan. Vastaja viittaa tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-156/89, Valverde Mordt vastaan yhteisöjen tuomioistuin, 27.6.1991 antamaan tuomioon (Kok. 1991, s. II-407) ja asiassa T-22/92, Weißenfels vastaan parlamentti, 26.10.1993 antamaan tuomioon (Kok. 1993, s. II-1095), sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-72/91, Moat vastaan komissio, 22.5.1992 antamaan määräykseen (Kok. 1992, s. II-1771).
- 19 Vastaja väittää, että kantajan vaatimus on jätettävä tutkimatta, vaikka sitä pitäisi tulkita siten, että siinä pyydetään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vain valvomaan sitä, että komissio toteuttaa kaikki tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimet, mikäli kanteen kohteena oleva päätös kumotaan. Missään oikeusnormissa ei yhteisöjen tuomioistuimelle anneta tällaista valtaa ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan se ”ei voi määrätä yhteisön toimielintä toteuttamaan päätöksen kumoavan tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavia toimia tai muuten se puuttuisi hallinnollisen viranomaisen toimivaltaan” (asia 225/82, Verzyck v. komissio, tuomio 9.6.1983, Kok. 1983, s. 1991, 19 kohta).
- 20 Komissio vakuuttaa kuitenkin, että mikäli kanteen kohteena oleva päätös kumotaan, se selvittää ja maksaa kantajan vanhuuseläke-etuudet joulukuusta 1993 EY:n perustamissopimuksen 176 artiklan mukaisesti. Sitä vastoin komissio ei ole

toimivaltainen tekemään Pfloeschnerin perhe-eläkettä koskevia päätelmiä vanhuuseläkkeen laskelman mahdollisen kumoamisen perusteella, koska Pfloeschner ei ole nostanut kannetta neuvoston perhe-eläkkeestä tekemää päätöstä vastaan.

- 21 Kantaja vastaa, että nyt käsiteltävällä vaatimuksellaan hän ei ole tarkoittanut pyytää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta antamaan määräystä komissiolle, vaan pikemminkin valvomaan sitä, että vastaaja toteuttaa kumoamistuomion edellyttämät toimenpiteet. Näitä toimenpiteitä ovat käytetyn korjauskertoimen muuttaminen sekä vanhuuseläkkeen että perhe-eläkkeen osalta virheen tapahtumisesta eli joulukuusta 1993 lähtien. Kantajan mukaan nimenomaan kumoamistuomion oikeus- ja lainvoimaisuusvaikutuksen vuoksi tällaisen korjauksen tekeminen on välttämätöntä.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 22 Aluksi on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimen asiana ei ole kumoamiskanteen hyväksyessään sanella riitautetun säädöksen antaneelle tai hallintotoimen tehneelle toimielimelle niitä toimenpiteitä, jotka tuomiosta seuraavat, vaan sen on tyydyttävä jättämään nämä seikat kyseisen toimielimen päätettäväksi, koska perustamissopimuksen 176 artiklan mukaan sen toimielimen, jonka säädös tai hallintotoimi on kumottu, on toteutettava tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet (ks. varsinkin asia 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, tuomio 23.2.1961, Kok. 1961, s. 1).

- 23 Lisäksi on korostettava, että vaikka kantajan tavoin katsottaisiin, että nyt käsiteltävänä oleva vaatimus tarkoittaa vain sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin valvoisi komission täytäntöönpanotoimia, niin ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuimella ei ole toimivaltaa hyväksyä sitä. Itse asiassa tällainen valvontatehtävä, joka edellyttäisi, jotta valvonta olisi tehokasta, että yhteisöjen tuomioistuimilla olisi valta ilmoittaa vastaajana olevalle toimielimelle ne toimenpiteet, jotka sen on toteutettava, ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimille perustamissopimuksessa annettuun toimivaltaan. Perustamissopimuksen 176 artiklan mukaan sillä toimielimellä, joka on säädöksen tai hallintotoimen tehnyt, on sekä velvollisuus että valta toteuttaa kaikki kumoamistuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

24 Tämän vuoksi oikeudenkäyntiväite on perusteltu ja kantajan vaatimus, jossa hän pyytää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta velvoittamaan komissio ”tekemään kaikki vanhuuseläkkeen ja perhe-eläkkeen maksamista koskevat oikeudelliset päätelmät”, mikäli laskelma kumotaan, jätetään tutkimatta.

Pääasian ratkaisu

A — *Kumoamisvaatimus*

25 Kumoamisvaatimuksensa tueksi kantaja on vedonnut siihen, että kolmansiin maihin sovellettavien korjauskertoimien vahvistamisesta 18 päivänä heinäkuuta 1988 annettu neuvoston asetus (EHTY, ETY, Euratom) N:o 2175/88 (EYVL L 191, s. 1, jäljempänä asetus N:o 2175/88) * on lainvastainen, ja toisaalta kantaja on esittänyt neljä kanneperustetta, jotka perustuvat luottamuksensuojan periaatteen, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen, estoppel-periaatteen sekä hyvän hallinnon periaatteen loukkaamiseen.

* Asetuksen nimi ja jäljempänä olevat lainaukset siitä suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

Väite asetuksen N:o 2175/88 lainvastaisuudesta

Asianosaisten väitteet

- 26 Kantaja väittää, että asetus N:o 2175/88 on lainvastainen siltä osin, kuin sen 3 artiklassa säädetään, että ”sellaiseen eläkkeeseen, jonka saaja asuu kolmannessa maassa, sovellettava korjauskerto on 100”. Tämän lainvastaisuusväitteensä tueksi kantaja vetoaa kolmeen perusteeseen eli toimivallan ylitykseen, syrjintäkiellon periaatteen loukkaamiseen ja henkilöstösääntöjen 82 artiklan rikkomiseen.
- 27 Ensimmäisen perusteensa tueksi kantaja korostaa, että hyväksymällä kyseisen asetuksen komissio on ”ylittänyt toimivaltansa”, koska tässä asetuksessa, jossa annetaan eläkkeiden laskentasäännöt, laajennetaan pätevittä syittä perusasetuksen eli kolmannessa maassa työskenteleviin Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavista erityisistä poikkeusmääräyksistä 5 päivänä lokakuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (Euratom, EHTY, ETY) N:o 3019/87 (EYVL L 286, s. 3, jäljempänä asetus N:o 3019/87) soveltamisalaa. Tämä asetus, jolla henkilöstösääntöihin on säädetty liite X, koskee ainoastaan toimessa olevia virkamiehiä eikä eläkkeelle jääneitä.
- 28 Toisen perusteensa kantaja perustaa syrjintäkiellon periaatteen loukkaamiseen. Hänen mukaansa siltä osin, kuin asetuksessa N:o 3019/87 kolmannessa maassa työskenteleville virkamiehille annettu korjauskerto on perustuu ”heidän erityis tilanteeseensa” ja ”asemamaan elinkustannuksiin”, minkä komissio on myöntänyt valitukseen antamassaan vastauksessa, eläkeläisten on saatava tämä sama etu, koska nämä kaksi seikkaa koskevat myös heitä. Kantajan mukaan tästä seuraa, että virkamiesten ja eläkeläisten erilainen kohtelu ei ole perusteltua.

- 29 Kolmannessa perusteessaan kantaja vetoaa siihen, että korjauskertoimen vahvistaminen 100:ksi kaikkia sellaisia kolmansia maita varten, joissa eläkkeelle jääneitä virkamiehiä asuu, on henkilöstösääntöjen V osaston ja erityisesti sen 82 artiklan vastaista. Tässä artiklassa säädetään, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen muuttamisesta 21 päivänä heinäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 2074/83 (EYVL L 203, s. 1, jäljempänä asetus N:o 2074/83), että eläkkeensaajalla, joka osoittaa asuvansa yhteisössä tai sen ulkopuolella, on oikeus siihen, että hänen eläkkeeseensä sovelletaan korjauskerrointa ja että vain siinä tapauksessa, että mitään korjauskerrointa ei ole vahvistettu, se on 100. Päinvastoin kuin kyseenalaistetussa 3 artiklassa säädetään, Pfloeschnerilla on näin ollen oikeus siihen, että hänen eläkkeeseensä sovelletaan Sveitsiä varten vahvistettua korjauskerrointa, joka on 144,5. Lisäksi hän viittaa siihen, että asetuksessa N:o 2175/88 ei ole esitetty mitään perustelua sille, miksi siinä on tällä tavoin poikettu henkilöstösäännöistä.
- 30 Komissio toteaa, ettei kantajan väitteelle ole oikeudellista perustetta. Päinvastoin kuin kantaja väittää, asetusta N:o 2175/88 ei voida pitää pelkästään asetuksen N:o 3019/87 täytäntöönpanoasetuksena. Viittaus, joka tässä asetuksessa on varsinkin henkilöstösääntöjen liitteessä X olevaan 13 artiklaan, ei riitä tällaisen päätelmän tekemiseen. Vastajan mukaan tämän asetuksen oikeudellinen perusta ei ole pelkästään asetus N:o 3019/87 (eli henkilöstösääntöjen liite X), vaan henkilöstösäännöt kokonaisuudessaan.
- 31 Lisäksi asetus N:o 2175/88 sisältää ainoastaan poikkeussääntöjä Euroopan yhteisöjen virkamiesten ja muun henkilöstön palkkojen ja eläkkeiden sekä näihin palkkoihin ja eläkkeisiin sovellettavien korjauskertoimien muuttamisesta 14 päivänä joulukuuta 1987 annettuun neuvoston asetukseen (Euratom, EHTY, ETY) N:o 3784/87 (EYVL L 356, s. 1, jäljempänä asetus N:o 3784/87 *). Näissä säännöksissä poikettiin nimenomaan niistä säännöksistä, jotka koskevat kolmannessa maassa asuvien virkamiesten eläkkeisiin sovellettavia korjauskertoimia. Koska säädöksen antanut viranomainen voi kumota sen tai muuttaa sitä, neuvosto ei ole millään lailla ylittänyt toimivaltaansa.

* Asetuksen nimi suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

- 2 Kantajan henkilöstösääntöjen 82 artiklan rikkomiseen perustaman perusteen osalta komissio toteaa, että vastapuoli ei ole tehnyt mitään päätelmää tästä huomiosta, mikä on esitetty pelkästään sivuseikkana. Tarkemmin sanottuna kantaja ei ole kannekirjelmässään perustanut asetuksen N:o 2175/88 lainvastaisuutta henkilöstösääntöjen rikkomiseen. Komission mukaan kantajan tästä vastauksessaan esittämä kanneperuste on uusi kanneperuste, minkä vuoksi se on jätettävä tutkimatta.

Tämän perusteen paikkansapitävyydestä komissio on todennut suullisessa käsittelyssä, että vastoin vastapuolen väitettä asetus N:o 2175/88 on henkilöstösääntöjen kanssa täysin sopusoinnussa. Säännös, jossa kolmannessa maassa asuville eläkeläisille vahvistetaan korjauskertoimeksi 100, on nimittäin henkilöstösääntöjen 82 artiklan mukainen; tässä artiklassa ei veloiteta soveltamaan eläkkeisiin palkkoja varten vahvistettuja korjauskertoimia. Komissio korostaa tältä osin, että tällainen kohtelu on sopusoinnussa vakiintuneen oikeuskäytännön kanssa, jonka mukaan toimessa olevan virkamiehen asema eroaa merkittävästi eläkkeellä olevan asemasta; joten se, että yhteisön lainsäätävä kohtelee eläkeläisiä eri tavoin kuin toimessa olevia virkamiehiä, ei ole syrjintää.

- 33 Väliintulija on komission kanssa yhtä mieltä ja katsoo sen tavoin, että säädös, jonka laillisuuden kantaja on kiistänyt, ei ole pelkästään asetuksen N:o 3784/87 täytäntöönpanoasetus. Se toteaa lisäksi, että tällainen kysymys koskee joka tapauksessa pikemminkin sitä, onko lainvastaiseksi väitetty asetus henkilöstösääntöjen mukainen.

- 34 Neuvosto on korostanut tältä osin ensinnäkin, että kyseenalaistetulla asetuksella ei ole kumottu henkilöstösääntöjen 82 artiklan 1 kohdan kolmatta alakohtaa, kuten kantaja väittää, vaan ainoastaan asetus N:o 3784/87, eikä tässä henkilöstösääntöjen määräyksessä kielletä vahvistamasta kyseisenkaltaista neutraalia korjauskerrointa, joka koskee kaikkien sellaisten eläkeläisten eläkkeitä, jotka asuvat kolmansissa maissa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin antamassaan vastauksessa neuvosto on täsmentänyt, että ennen asetuksen N:o 2175/88 hyväksymistä eläkeläisiin sovellettiin erityisiä korjauskertoimia muutaman vuoden ajan. Nyt kyseessä olevalla asetuksella poistettiin nämä erityiskertoimet säätämällä

82 artiklan sanamuodon mukaisesti näihin eläkkeisiin sovellettavaksi korjauskertomeksi 100.

- 35 Väliintulija on toiseksi esittänyt suullisessa käsittelyssä, että asetusta N:o 2175/88 edeltäneen järjestelmän mukaan kolmannessa maassa asuvien eläkeläisten eläkkeisiin sovellettiin kussakin maassa työskentelevää virkamiestä varten vahvistettua korjauskerrointa. Väliintulija on selittänyt tältä osin, että kyseenalaisedun säännöksen hyväksymisajankohtana vallalla oli se käsitys, että asetuksella N:o 2074/83 käyttöön otettu järjestelmä oli erittäin edullinen, joten sitä ei voinut mutatis mutandis soveltaa erityistilanteeseen, jollaisessa ovat esimerkiksi kolmannessa maassa asuvat eläkeläiset.
- 36 Kolmanneksi neuvosto on korostanut suullisessa käsittelyssä, että asetuksessa N:o 2175/88 säädettyä korjauskerrointa sovelletaan joka tapauksessa suurimpaan osaan eläkeläisiä, koska vain 30 prosentilla maista on korjauskerroin yli 100 eli yli Belgiaa ja Luxemburgia varten olevan kertoimen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

a) Lainvastaisuusväitteen tueksi esitetyn kolmannen perusteen, joka perustuu henkilöstösääntöjen rikkomiseen, tutkittavaksi ottaminen

- 37 Komission mukaan kolmas peruste, joka on esitetty lainvastaisuusväitteen tueksi ja jonka mukaan henkilöstösääntöjä ja erityisesti niiden 82 artiklaa on rikottu, on liian myöhään esitetty, koska komission mukaan vastapuoli ei ole vedonnut siihen kannekirjelmässään.

- 38 Tältä osin on todettava, että työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kannekirjelmässä on oltava ”yhteenvedo kanteen oikeudellisista perusteista” ja että sen 48 artiklan 2 kohdassa kielletään pääsääntöisesti uusien kanneperusteiden esittäminen oikeudenkäynnin aikana.
- 39 Tässä tapauksessa asiakirjoista käy ilmi, että Pfloeschner on kannekirjelmässään nimenomaisesti esittänyt asetusta N:o 2175/88 koskevan lainvastaisuusväitteen ja viitannut siinä yhteydessä siihen, että tämä asetus on ristiriidassa henkilöstösääntöjen 82 artiklan kanssa. Lisäksi kantaja on vastauksessaan todennut, ettei vastaaja ollut vastannut tähän väitteeseen.
- 40 Tämän vuoksi komission väite on perusteettomana hylättävä.

b) Lainvastaisuusväitteen oikeellisuus

- 41 Aluksi on korostettava, että lainvastaisuusväitteen tueksi esitetyt ensimmäinen ja kolmas peruste, jotka perustuvat ”toimivallan ylitykseen” ja henkilöstösääntöjen rikkomiseen, liittyvät läheisesti toisiinsa, koska ne molemmat koskevat asetuksen N:o 2175/88 oikeudellista perustaa.
- 42 Kantajan mukaan kyseinen asetus perustuu ainoastaan asetukseen N:o 3019/87, kun taas komission ja neuvoston mukaan se perustuu sekä asetukseen N:o 3019/87 että henkilöstösääntöihin ja erityisesti niiden 82 artiklaan, jota kantaja on sitä vastoin todennut rikutun.

- 43 Asetuksen N:o 2175/88 johdanto-osan toisessa viittauskappaleessa neuvosto viittaa nimenomaisesti henkilöstösääntöihin ja erityisesti niiden liitteessä X olevaan 13 artiklaan; tämä liite oli hyväksytty asetuksella N:o 3019/87. Asetuksen N:o 2175/88 1 artiklassa ja liitteessä vahvistetaan henkilöstösääntöjen liitteessä X olevissa 12 ja 13 artiklassa tarkoitettut korjauskertoimet. Tämän asetuksen 3—9 artiklassa säädetään, että näitä kertoimia ei sovelleta niiden henkilöiden rahallisiin etuuksiin, jotka eivät ole enää toimessa. Erityisesti 3 artiklassa todetaan, että ”henkilöstösääntöjen 82 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti kolmannessa maassa asuvan eläkkeensaajan eläkkeen korjauskertoimeksi vahvistetaan 100”. Tämä säännös on perusteltu kyseisen asetuksen neljännessä perustelukappaleessa, jonka mukaan ”erityisesti uusien sellaisia korjauskertoimia koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen vuoksi, jotka koskevat erityisesti ja ainoastaan kolmansissa maissa työskentelevän henkilöstön palkkoja siltä osin, kuin ne maksetaan näiden maiden valuuttana, poikkeuksellisesti näitä korjauskertoimia ei voida soveltaa sellaisten kolmansissa maissa asuvien henkilöiden rahallisiin etuuksiin, jotka eivät ole toimessa”.
- 44 Edellä esitetystä seuraa, että asetuksessa N:o 2175/88 vahvistetaan asetuksessa N:o 3019/87 tarkoitettut korjauskertoimet ja että siinä nimenomaan säädetään, että näitä kertoimia ei sovelleta sellaisten henkilöiden rahallisiin etuuksiin, jotka eivät enää ole toimessa; tämä sääntö soveltuu nimenomaan eläkkeisiin, kuten 3 artiklasta ilmenee.
- 45 Koska asetus N:o 3019/87, joka on henkilöstösääntöjä muuttava asetus, koskee ainoastaan virkamiehiä, jotka työskentelevät kolmannessa maassa, kyseenalaistetun säännöksen eli edellä mainitun 3 artiklan, jossa kolmannessa maassa asuvien eläkeläisten eläkkeisiin sovellettavaksi korjauskertoimeksi vahvistetaan 100, laillisuutta on arvioitava henkilöstösääntöjen 82 artiklan perusteella, joka sisältää asiaa koskevat yleiset määräykset.
- 46 Henkilöstösääntöjen 82 artiklan 1 kohdassa säädetään, että eläkkeisiin ”sovelletaan korjauskerrointa, joka on vahvistettu sen valtion osalta, joka sijaitsee yhteisössä tai sen ulkopuolella ja jossa eläkkeensaaja on osoittanut kotipaikkansa olevan” (toinen

alakohta) ja että ”jos eläkkeensaajan kotipaikka on valtiossa, jota varten ei ole vahvistettu korjauskerrointa, sovelletaan korjauskerrointa 100” (kolmas alakohta).

Tämän säännöksen sanamuodosta käy ilmi, että eläkeläisillä on oikeus siihen, että heidän eläkkeisiinsä sovelletaan sitä valtiota varten vahvistettua korjauskerrointa, jossa he asuvat, vaikka he asuisivat yhteisön ulkopuolella. Vain siinä tapauksessa, että korjauskerrointa ei ole vahvistettu asuinvaltiota varten, eläkkeisiin on sovellettava korjauskerrointa 100, jolloin kyseiset eläkeläiset eivät saa hyväkseen mitään korjauskerrointa.

- 47 Toisin kuin vastaaja ja väliintulija väittävät, tämän säännöksen nojalla ei voida vahvistaa erityistä korjauskerrointa 100 yhteisön ulkopuolella asuvia eläkeläisiä varten. Tällainen korjauskerroin johtaa esillä olevan tapauksen kaltaisissa tilanteissa nimitäin samaan kuin, ettei korjauskerrointa sovellettaisi ollenkaan. Tässä yhteydessä on korostettava, että korjauskerroin on väline varsinaisen palkan ja muiden palkkaetu- jen korjaamiseksi ja sen tehtävänä on nimenomaan varmistaa virkamiehille samanlainen ostovoima eri maissa, joissa he asuvat. Toiseksi on muistutettava, että henkilöstösääntöjen mukaan korjauskerroin on 100 Brysseliä ja Luxemburgia varten ja että muita maita varten sen vahvistaa ”neuvosto — — komission ehdotuksesta Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa ja Euroopan ydinenergiayhteisön perustamissopimuksen 118 artiklassa määrätyllä määränemmistöllä” (henkilöstösääntö- jen 64 artiklan toinen kohta ja asetuksen N:o 3019/87 13 artikla).

- 48 Henkilöstösääntöjen 82 artiklan 1 kohdassa viitataan näiden tässä esitettyjen perusteiden mukaan jokaista maata varten vahvistettuihin korjauskertoimiin, vaikkakaan ei nimenomaan määrätä käytettäväksi tätä menettelyä. Henkilöstösääntöjen 82 artiklan 1 kohdan toista ja kolmatta alakohtaa, sellaisina kuin ne ovat muutettuina asetuksella N:o 2074/83, on sovellettu asetuksen N:o 2175/88 voimaantuloon

asti siten, että jos eläkeläinen asettui asumaan kolmanteen valtioon, jota varten oli vahvistettu korjauskerronin, sitä sovellettiin hänen hyväkseen; tämän ovat komissio ja neuvosto myöntäneetkin.

49 Asetus, jonka laillisuus on kiistetty, on siis palauttanut voimaan tilanteen, joka valitsi ennen asetuksen N:o 2074/83 voimaantuloa ja jolloin yhteisön ulkopuolella asuvien eläkeläisten eläkkeisiin ei sovellettu mitään korjauskertoimia. Itse asiassa ennen asetuksen N:o 2074/83 voimaantuloa henkilöstösääntöjen 82 artiklan 2 kohdassa säädettiin, että eläkkeeseen ”sovelletaan korjauskerrointa, joka on vahvistettu 64 artiklan ja 65 artiklan 2 kohdan mukaisesti sitä yhteisöjen valtiota varten, jossa eläkkeensaaja on ilmoittanut kotipaikkansa olevan.”*

50 Kaikesta tästä seuraa, että asetuksen N:o 2175/88 3 artikla on siltä osin, kuin siinä vahvistetaan sellaiseen eläkkeeseen sovellettavaksi korjauskertoimeksi 100, jonka saaja on osoittanut asuinpaikkansa olevan kolmannessa maassa, ristiriidassa henkilöstösääntöjen 82 artiklan 1 kohdan toisen ja kolmannen alakohdan kanssa.

51 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa lisäksi, että normihierarkian periaatteen perusteella nyt käsiteltävänä olevan kaltaisella asetuksella, joka on hyväksytty noudattamatta henkilöstösääntöjen muuttamiseksi säädettyä menettelyä (Euroopan yhteisöjen yhteisen neuvoston ja yhteisen komission perustamisesta tehdyn sopimuksen 24 artiklan 1 kohdan toinen alakohta ja henkilöstösääntöjen 10 artikla), minkä neuvosto on suullisessa käsittelyssä myöntänyt, ei voida muuttaa henkilöstösääntöjä. Tämän vuoksi asetuksen N:o 2175/88 3 artikla on lainvastainen.

52 Koska kyseinen säännös on näin todettu lainvastaiseksi, ei ole tarpeen tutkia lainvastaisuusväitteen tueksi esitettyä toista perustetta, joka perustuu syrjintäkiellon periaatteen rikkomiseen.

* Asetuksen nimi ja lainaukset siitä, myös jäljempänä olevat, suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

- 53 Tästä syystä riidanalainen eläkelaskelma on kumottava siltä osin, kuin siinä on sovellettu korjauskerrointa 100, eikä ole tarpeen tutkia muita asianosaisten esittämiä kanneperusteita ja väitteitä.

B — Viivästyskorkovaatimus

- 54 Kantaja vaatii kannekirjelmässään, että hänelle kuuluville maksamattomille, erääntyneille eläkkeille on maksettava 8 prosentin viivästyskorko.
- 55 Tältä osin on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan viivästyskorkoa voidaan velvoittaa maksamaan ainoastaan, jos saamisen pääoma on joko määrältään selvä tai ainakin täsmälleen määritettävissä objektiivisten kriteerien perusteella (ks. erityisesti asia 174/83, Ammann ym. v. neuvosto, tuomio 30.9.1986, Kok. 1986, s. 2647, 19—22 kohta ja yhdistetyt asiat T-17/89, T-21/89 ja T-25/89, Brazzelli Lualdi ym. v. komissio, tuomio 26.2.1992, Kok. 1992, s. II-293, 23—26 kohta).
- 56 Koska tässä tapauksessa Sveitsiä varten oli vuoden 1993 loppuun saakka ollut korjauskerroin, jonka suuruus oli yli 100, Pfloeschnerilla, joka oli asettunut Sveitsiin asumaan joulukuussa 1993, oli oikeus henkilöstösääntöjen 82 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan siihen, että hänen eläkkeeseensä sovellettiin tätä kerrointa. Kantajan saaminen on siis ollut jo joulukuusta 1993 alkaen vaadittavissa ja määrältään selvä. Tämän vuoksi vastaajana oleva toimielin on velvollinen suorittamaan maksamattomille, erääntyneille eläkkeille kiinteää 8 prosentin vuotuista viivästyskorkoa jokaisen sellaisen maksun eräpäivästä, joka eläkejärjestelmän mukaan olisi pitänyt maksaa, todelliseen maksupäivään.

Oikeudenkäyntikulut

- 57 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komission hävittyä asian se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 58 Tämän artiklan 4 kohdan mukaan väliintulijoina esiintyneet toimielimet vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Neuvoston on siis vastattava omista kuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Kantajan eläkelaskelma joulukuulta 1993 kumotaan siltä osin, kuin siinä on sovellettu korjauskerrointa 100.
- 2) Komissio veloitetaan maksamaan kantajalle 8 prosentin vuotuinen viivästyskorke maksamattomille, erääntyneille eläkkeille; korko on laskettava jokaisen sellaisen maksun eräpäivästä, joka eläkejärjestelmän mukaan olisi pitänyt maksaa, todelliseen maksupäivään.
- 3) Komissio veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

4) Neuvoston on vastattava omista kuluistaan.

Vesterdorf

Barrington

Saggio

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä joulukuuta 1995.

H. Jung

B. Vesterdorf

kirjaaja

toisen jaoston puheenjohtaja